Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Anden Afdeling)

13. oktober 2016*

»Præjudiciel forelæggelse — retligt samarbejde i civile sager — kompetence, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar — forordning (EF) nr. 2201/2003 — artikel 1, stk. 1, litra a) — materielt anvendelsesområde — sag om omstødelse af ægteskab, der anlægges af tredjemand efter en af ægtefællernes død — artikel 3, stk. 1 — kompetence for retterne i »sagsøgerens« opholdsmedlemsstat — rækkevidde«

I sag C-294/15,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Sąd Apelacyjny w Warszawie (appeldomstolen i Warszawa, Polen) ved afgørelse af 20. marts 2015, indgået til Domstolen den 17. juni 2015, i sagen:

Edyta Mikołajczyk

mod

Marie Louise Czarnecka,

Stefan Czarnecki,

har

DOMSTOLEN (Anden Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, M. Ilešič, og dommerne A. Prechal, A. Rosas, C. Toader (refererende dommer) og E. Jarašiūnas,

generaladvokat: M. Wathelet

justitssekretær: A. Calot Escobar,

efter at der er afgivet indlæg af:

— den polske regering ved B. Majczyna, som befuldmægtiget

— den italienske regering ved G. Palmieri, som befuldmægtiget, bistået af avvocato dello Stato P. Pucciariello

— Europa-Kommissionen ved M. Wilderspin og A. Stobiecka-Kuik, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 26. maj 2016,

* Processprog: polsk.

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel forelæggelse vedrører fortolkningen af artikel 1, stk. 1, litra a), og artikel 3, stk. 1, litra a), femte og sjette led, i Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 af 27. november 2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000 (EUT 2003, L 338, s. 1).

2 Denne anmodning er indgivet under en sag mellem på den ene side Edyta Mikołajczyk og på den anden side Stefan Czarnecki, som er afgået ved døden og i hovedsagen er repræsenteret ved en procesværge, og Marie Louise Czarnecka vedrørende en begæring om omstødelse af det mellem de sidstnævnte indgåede ægteskab.

Retsforskrifter

EU-retten

3 Første og ottende betragtning til forordning nr. 2201/2003 har følgende ordlyd:

»(1) Det Europæiske Fællesskab har sat sig som mål at skabe et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed, hvor der er fri bevægelighed for personer. Med henblik herpå skal Fællesskabet bl.a. vedtage de foranstaltninger vedrørende samarbejde om civilretlige spørgsmål, der er nødvendige for det indre markeds funktion.

[...]

(8) For så vidt angår retsafgørelser vedrørende skilsmisse, separation og omstødelse af ægteskab bør denne forordning kun vedrøre opløsningen af ægteskabelige forbindelser og følgelig ikke vedrøre spørgsmål såsom skilsmissegrunde og ægteskabets formueretlige virkninger eller andre accessoriske spørgsmål.«

4 Denne forordnings artikel 1 er affattet således:

»1. Denne forordning finder anvendelse på det civilretlige område, uanset domsmyndighedens art, for spørgsmål vedrørende:

a) skilsmisse, separation og omstødelse af ægteskab

[...]

3. Denne forordning finder ikke anvendelse på spørgsmål vedrørende:

a) fastlæggelse eller bestridelse af forældre-barn-forhold

b) afgørelser om adoption, adoptionsforberedende foranstaltninger, omstødelse af adoption eller ophævelse af adoptivforhold

c) barnets for- og efternavne

d) myndighed

e) underholdspligt

f) truster og arv

g) foranstaltninger, der er truffet som følge af strafbare handlinger begået af børn.«

5 Den nævnte forordnings artikel 3, stk. 1, fastsætter:

»Kompetencen til at træffe afgørelse om spørgsmål vedrørende skilsmisse, separation og omstødelse af ægteskab ligger hos retterne i den medlemsstat:

a) på hvis område

— ægtefællerne har deres sædvanlige opholdssted, eller

— ægtefællerne havde deres sidste sædvanlige opholdssted, for så vidt en af dem stadig opholder sig dér, eller

— sagsøgte har sit sædvanlige opholdssted, eller

— en af ægtefællerne, i tilfælde af fælles begæring, har sit sædvanlige opholdssted, eller

— sagsøgeren har sit sædvanlige opholdssted, hvis vedkommende har opholdt sig dér i mindst et år umiddelbart forud for indgivelsen af begæringen, eller

— sagsøgeren har sit sædvanlige opholdssted, hvis vedkommende har opholdt sig dér i mindst seks måneder umiddelbart forud for indgivelsen af begæringen og er statsborger i den pågældende medlemsstat eller, for så vidt angår Det Forenede Kongerige og Irland, har »domicil« dér

[...]«

6 Samme forordnings artikel 17 med overskriften »Prøvelse af kompetencen« bestemmer:

»En ret i en medlemsstat, for hvilken der indbringes en sag, som den pågældende ret ikke er kompetent til at påkende i medfør af denne forordning, og som en ret i en anden medlemsstat er kompetent til at påkende i medfør af denne forordning, skal automatisk erklære sig inkompetent.«

Polsk ret

7 Det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, at i medfør af artikel 13, stk. 1, i kodeks rodzinny i opiekuńczy (lov af 25.2.1964 vedrørende familie- og værgemålslovbogen) (Dz. U. nr. 9, pos. 59, med senere ændringer) kan en person, som er bundet af et tidligere ægteskab, ikke indgå ægteskab.

8 Denne lovs artikel 13, stk. 2, fastsætter, at enhver, som har en retlig interesse deri, kan begære et ægteskab omstødt på grund af, at en af ægtefællernes tidligere ægteskab fortsat består.

9 Ifølge nævnte lovs artikel 13, stk. 3, kan et ægteskab ikke omstødes på grund af, at en af ægtefællernes tidligere ægteskab fortsat består, såfremt det tidligere ægteskab er opløst eller erklæret ugyldigt, medmindre dette ægteskab er opløst som følge af, at den person, som indgik et nyt ægteskab på trods af, at det tidligere ægteskab fortsat bestod, er afgået ved døden.

10 I henhold til artikel 1099 i kodeks postępowania cywilnego (lov af 17.11.1964 vedrørende lovbogen om civil retspleje) (Dz. U. nr. 43, pos. 296, med senere ændringer) tager retten på hvert trin i proceduren af egen drift stilling til spørgsmålet om de nationale retters manglende kompetence og afviser sagen, hvis den konstaterer, at de nationale retter ikke har kompetence. De nationale retters manglende kompetence medfører, at sagen er ugyldig.

De faktiske omstændigheder i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

11 Den 20. november 2012 anlagde Edyta Mikołajczyk sag ved Sąd Okręgowy w Warszawie (regional domstol i Warszawa, Polen) om omstødelse af ægteskabet mellem Stefan Czarnecki og Marie Louise Czarnecka, født Cuenin, der blev indgået den 4. juli 1956 i Paris (Frankrig). Hun oplyste, at hun var testamentarisk arving efter Stefan Czarneckis første ægtefælle, Zdzisława Czarnecka, der afgik ved døden den 15. juni 1999.

12 Ifølge Edyta Mikołajczyk bestod ægteskabet mellem Stefan Czarnecki og Zdzisława Czarnecka, der blev indgået den 13. juli 1937 i Poznań (Polen), stadig på det tidspunkt, hvor ægteskabet mellem Stefan Czarnecki og Marie Louise Czarnecka blev indgået, således at det sidstnævnte ægteskab udgjorde et bigamisk forhold og derfor skal omstødes.

13 Marie Louise Czarnecka har nedlagt påstand om afvisning af sagen om omstødelse af ægteskab på grund af de polske retters manglende kompetence. Hun har gjort gældende, at sagen i henhold til artikel 3, stk. 1, litra a), andet og tredje led, i forordning nr. 2201/2003 skulle have været anlagt ved en ret i den medlemsstat, på hvis område ægtefællerne havde deres sidste sædvanlige opholdssted, for så vidt som en af dem stadig opholder sig dér, eller ved en ret i den medlemsstat, på hvis område sagsøgte har sit sædvanlige opholdssted, hvilket i begge tilfælde vil sige ved en fransk ret. Den procesværge, som repræsenterer Stefan Czarnecki i hovedsagen, idet denne den 3. marts 1971 afgik ved døden i Frankrig, har tilsluttet sig de af Marie Louise Czarnecka nedlagte påstande.

14 Ved kendelse af 9. september 2013, som er blevet endelig, idet ingen af parterne har anfægtet den, forkastede Sąd Okręgowy w Warszawie (regional domstol i Warszawa) denne formalitetsindsigelse med henvisning til, at den på grundlag af artikel 3, stk. 1, litra a), femte led, i forordning nr. 2201/2003 havde kompetence til at behandle sagen om omstødelse af ægteskab.

15 Vedrørende sagens realitet frifandt denne ret ved dom af 13. februar 2014 de sagsøgte for påstanden om omstødelse af ægteskab med den begrundelse, at sagsøgeren ikke havde bevist, at Stefan Czarneckis første ægteskab fortsat bestod på det tidspunkt, hvor ægteskabet mellem ham og Marie Louise Czarnecka blev indgået, idet de af denne ret konstaterede faktiske omstændigheder derimod gav grundlag for at fastslå, at dette første ægteskab blev opløst ved skilsmisse den 29. maj 1940.

16 Edyta Mikołajczyk har appelleret denne dom til den forelæggende ret, Sąd Apelacyjny w Warszawie (appeldomstolen i Warszawa).

17 Denne ret finder, at den i medfør af artikel 17 i forordning nr. 2201/2003 og artikel 1099 i lov om civil retspleje er forpligtet til af egen drift at undersøge spørgsmålet om sin egen internationale kompetence til at behandle hovedsagen, uanset at førsteinstansretten allerede har taget stilling til dette spørgsmål.

18 I denne henseende finder denne ret, at det er tvivlsomt, hvordan navnlig artikel 1 og 3 i forordning nr. 2201/2003 skal fortolkes, og den ønsker en afklaring med hensyn til det materielle anvendelsesområde for denne forordning. Den rejser således for det første spørgsmålet, om en sag om omstødelse af ægteskab, der er anlagt, efter at en af ægtefællerne er afgået ved døden, er omfattet af nævnte forordning. I denne forbindelse bemærker den, at forordning nr. 2201/2003 ophævede Rådets forordning (EF) nr. 1347/2000 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager samt i sager vedrørende forældremyndighed over ægtefællernes fælles børn (EFT 2000,

L 160, s. 19), hvis indhold i vid udstrækning gentog indholdet af konventionen om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager af 28. maj 1998 (EFT 1998, C 221, s. 2). I den forklarende rapport til denne konvention, som blev udarbejdet af Alegria Borrás og godkendt af Rådet (EFT 1998, C 221, s. 27), blev det præciseret, at konventionens anvendelsesområde ikke omfatter sager, hvor der skal tages stilling til et ægteskabs gyldighed på grundlag af en omstødelsesbegæring, der er indgivet, efter at den ene eller eventuelt begge ægtefæller er afgået ved døden.

19 Ligeledes for så vidt angår anvendelsesområdet for forordning nr. 2201/2003 og i tilfælde af, at det første spørgsmål besvares bekræftende, rejser denne ret for det andet spørgsmålet, om en sag om omstødelse af ægteskab, der er blevet anlagt af en anden person end en af ægtefællerne, er omfattet af denne forordning.

20 Hvis dette andet spørgsmål besvares bekræftende, ønsker den forelæggende ret en præcisering med hensyn til spørgsmålet, om kompetencen for retterne i en medlemsstat til at behandle en sag om omstødelse af ægteskab, der er anlagt af tredjemand, kan støttes på de værnetingsgrundlag, der er fastsat i artikel 3, stk. 1, litra a), femte og sjette led, i forordning nr. 2201/2003, således at retterne i den medlemsstat, på hvis område denne tredjemand har sit sædvanlige opholdssted, kan erklære sig kompetente, uden at der foreligger en tilknytning mellem den ret, ved hvilken sagen er anlagt, og ægtefællernes eller en af ægtefællernes sædvanlige opholdssted.

21 På denne baggrund har Sąd Apelacyjny w Warszawie (appeldomstolen i Warszawa) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Er sager om omstødelse af et ægteskab efter en af ægtefællernes død omfattet af anvendelsesområdet for forordning nr. 2201/2003?

2) Hvis det første spørgsmål besvares bekræftende: Omfatter anvendelsesområdet for ovennævnte forordning også sager om omstødelse af et ægteskab, som er anlagt af en anden person end en af ægtefællerne?

3) Hvis det andet spørgsmål besvares bekræftende: Kan rettens kompetence i sager om omstødelse af et ægteskab, som er anlagt af en anden person end en af ægtefællerne, støttes på de i artikel 3, stk. 1, litra a), femte og sjette led, i forordning nr. 2201/2003 anførte grundlag?«

Om de præjudicielle spørgsmål

Det første og det andet spørgsmål

22 Med det første og det andet spørgsmål, som skal behandles samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om en sag om omstødelse af ægteskab, som er anlagt af tredjemand, efter at en af ægtefællerne er afgået ved døden, er omfattet af anvendelsesområdet for forordning nr. 2201/2003.

23 Ifølge artikel 1, stk. 1, litra a), i forordning nr. 2201/2003 finder denne uanset domsmyndighedens art anvendelse på det civilretlige område vedrørende spørgsmål om skilsmisse, separation og omstødelse af ægteskab.

24 Med henblik på at fastslå, om en begæring er omfattet af denne forordnings anvendelsesområde, skal der tages udgangspunkt i dennes genstand (dom af 21.10.2015, Gogova, C-215/15, EU:C:2015:710, præmis 28 og den deri nævnte retspraksis). I det foreliggende tilfælde fremgår det af forelæggelsesafgørelsen, at der til den forelæggende ret er indgivet en begæring om omstødelse af det ægteskab, der blev indgået den 4. juli 1956 i Paris mellem Marie Louise Czarnecka og Stefan

Czarnecki, som er begrundet med, at et tidligere indgået ægteskab mellem sidstnævnte og Zdzisława Czarnecka fortsat bestod. Genstanden for denne sag er således principielt »omstødelse af ægteskab« som omhandlet i artikel 1, stk. 1, litra a), i forordning nr. 2201/2003.

25 Den forelæggende ret er imidlertid ikke sikker på, at en sådan sag også er omfattet af anvendelsesområdet for nævnte forordning, når den er anlagt af tredjemand, efter at en af ægtefællerne er afgået ved døden.

26 I denne henseende fremgår det af Domstolens faste praksis, at der ved fortolkningen af en EU-retlig bestemmelse ikke blot skal tages hensyn til dennes ordlyd, men også til den sammenhæng, hvori den indgår, og til de mål, der forfølges med den ordning, som den udgør en del af (domme af 19.9.2013, van Buggenhout og van de Mierop, C-251/12, EU:C:2013:566, præmis 26, og af 26.3.2015, Litaksa, C-556/13, EU:C:2015:202, præmis 23).

27 Hvad for det første angår ordlyden af artikel 1, stk. 1, litra a), i forordning nr. 2201/2003 bemærkes, at denne bestemmelse angiver spørgsmål vedrørende omstødelse af ægteskab som et af de spørgsmål, der er omfattet af forordningens anvendelsesområde, uden at der sondres efter tidspunktet for anlæggelsen af en sådan sag i forhold til en af ægtefællernes død eller efter identiteten af den, der har ret til at anlægge en sådan sag. Hvis der alene tages hensyn til ordlyden af denne bestemmelse, synes en sag om omstødelse af ægteskab, der er anlagt af tredjemand, efter at en af ægtefællerne er afgået ved døden, derfor at være omfattet af anvendelsesområdet for forordning nr. 2201/2003.

28 En sådan fortolkning af artikel 1, stk. 1, litra a), i forordning nr. 2201/2003 understøttes for det andet af den sammenhæng, hvori denne bestemmelse indgår.

29 Der skal herved henvises til, at artikel 1, stk. 3, i forordning nr. 2201/2003 indeholder en udtømmende opregning af de spørgsmål, som er udelukket fra anvendelsesområdet for denne forordning, herunder spørgsmål vedrørende underholdspligt samt truster og arv. I denne henseende er det i nævnte forordnings ottende betragtning præciseret, at denne forordning kun bør vedrøre opløsningen af ægteskabelige forbindelser og følgelig ikke vedrøre spørgsmål såsom ægteskabets formueretlige virkninger.

30 En sag om omstødelse af ægteskab, der anlægges af tredjemand, efter at en af ægtefællerne er afgået ved døden, optræder imidlertid ikke blandt de områder, som er undtaget fra denne forordnings anvendelsesområde, og som er opregnet i dens artikel 1, stk. 3.

31 Selv om Edyta Mikołajczyks søgsmålsinteresse i tvisten i hovedsagen ifølge den forelæggende ret er knyttet til hendes egenskab af testamentarisk arving efter Zdzisława Czarnecka, har denne ret endvidere præciseret, at denne tvist imidlertid kun vedrører spørgsmålet om omstødelse af det mellem Marie Louise Czarnecka og Stefan Czarnecki indgåede ægteskab og derfor ikke kan være omfattet af udelukkelsen i artikel 1, stk. 3, litra f), i forordning nr. 2201/2003 om spørgsmål vedrørende truster og arv.

32 For det tredje bekræftes den fortolkning af artikel 1, stk. 1, litra a), i forordning nr. 2201/2003, hvorefter en sag om omstødelse af ægteskab, som er anlagt af tredjemand, efter at en af ægtefællerne er afgået ved døden, er omfattet af anvendelsesområdet for denne forordning, også af det mål, som forfølges med denne.

33 I denne henseende bemærkes, at forordning nr. 2201/2003, som det fremgår af dens første betragtning, bidrager til at skabe et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed, hvor der er fri bevægelighed for personer. Med henblik herpå er der i denne forordnings kapitel II og III bl.a. fastsat regler om kompetence såvel som om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser vedrørende opløsning af ægteskab, idet disse regler sigter mod at garantere retssikkerheden (dom af 16.7.2009, Hadadi, C-168/08, EU:C:2009:474, præmis 47 og 48).

34 Det ville imidlertid være til skade for opfyldelsen af det nævnte mål at udelukke en sag som den i hovedsagen omhandlede fra anvendelsesområdet for forordning nr. 2201/2003, for så vidt som dette vil kunne øge retsusikkerheden som følge af fraværet af en fælles lovgivningsramme på området, hvilket så meget desto mere vil være tilfældet, som Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 650/2012 af 4. juli 2012 om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser vedrørende arv og om accept og fuldbyrdelse af officielt bekræftede dokumenter vedrørende arv og om indførelse af et europæisk arvebevis (EUT 2012, L 201, s. 107) hverken omfatter spørgsmål vedrørende fysiske personers retlige status eller familieretlige forhold.

35 Som generaladvokaten har fremhævet i punkt 27 i forslaget til afgørelse, indebærer den omstændighed, at den omstødelsessag, som der er tale om i hovedsagens tilfælde, vedrører et ægteskab, der allerede er ophørt som følge af en af ægtefællernes død, i øvrigt ikke, at denne sag ikke er omfattet af anvendelsesområdet for forordning nr. 2201/2003. Det er således ikke udelukket, at en person kan have en interesse i at få omstødt et ægteskab, også efter at en af ægtefællerne er afgået ved døden.

36 Selv om en sådan interesse skal bedømmes på grundlag af den nationale lovgivning, der finder anvendelse, findes der derimod ingen grund til ikke at lade tredjemand, der har anlagt en sag om omstødelse af ægteskab, efter at en af ægtefællerne er afgået ved døden, være omfattet af de ensartede lovvalgsregler, som er fastsat i forordning nr. 2201/2003.

37 Henset til ovenstående betragtninger skal det første og det andet præjudicielle spørgsmål besvares med, at artikel 1, stk. 1, litra a), i forordning nr. 2201/2003 skal fortolkes således, at en sag om omstødelse af ægteskab, som er anlagt af tredjemand, efter at en af ægtefællerne er afgået ved døden, er omfattet af anvendelsesområdet for forordning nr. 2201/2003.

Det tredje spørgsmål

38 Med det tredje spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 3, stk. 1, litra a), femte og sjette led, i forordning nr. 2201/2003 skal fortolkes således, at en anden person end en af ægtefællerne, som anlægger en sag om omstødelse af ægteskab, kan påberåbe sig de værnetingsgrundlag, som er fastsat i nævnte bestemmelser.

39 Den forelæggende ret er i tvivl om, hvorledes dette spørgsmål skal besvares, for så vidt som et bekræftende svar vil indebære, at en ret, som ikke har nogen tilknytning til ægtefællernes eller en af ægtefællernes sædvanlige opholdssted, vil kunne behandle en sag om omstødelse af ægteskab, som er anlagt af tredjemand.

40 I denne henseende bemærkes, at artikel 3 i forordning nr. 2201/2003 fastsætter de almindelige kriterier for retternes kompetence for så vidt angår spørgsmål vedrørende skilsmisse, separation og omstødelse af ægteskab. Disse objektive kriterier, som er alternative og de eneste anvendelige, opfylder behovet for en lovgivning, som er tilpasset de særlige behov, der gør sig gældende for spørgsmål vedrørende opløsning af ægteskab.

41 Selv om artikel 3, stk. 1, litra a), første til fjerde led, i forordning nr. 2201/2003 udtrykkeligt henviser til kriterierne om ægtefællernes og sagsøgtes sædvanlige opholdssted, tillader denne forordnings artikel 3, stk. 1, litra a), femte led, og artikel 3, stk. 1, litra a), sjette led, anvendelsen af kompetencereglen om sagsøgerværneting (forum actoris).

42 Sidstnævnte bestemmelser anerkender således under visse betingelser kompetencen for retterne i den medlemsstat, på hvis område sagsøgeren har sit sædvanlige opholdssted, til at træffe afgørelse for så vidt angår spørgsmål vedrørende opløsning af ægteskab. Artikel 3, stk. 1, litra a), femte led, i forordning nr. 2201/2003 fastslår nemlig en sådan kompetence, hvis sagsøgeren har opholdt sig dér i mindst et år umiddelbart forud for indgivelsen af begæringen, mens denne forordnings artikel 3,

stk. 1, litra a), sjette led, ligeledes fastslår denne kompetence, hvis sagsøgeren har opholdt sig dér i mindst seks måneder umiddelbart forud for indgivelsen af begæringen og er statsborger i den pågældende medlemsstat eller i visse tilfælde har domicil dér.

43 På denne baggrund skal den præcise rækkevidde af begrebet »sagsøgeren« som omhandlet i nævnte bestemmelser fastlægges med henblik på besvarelsen af det af den forelæggende ret forelagte spørgsmål for at afgøre, om dette begreb er begrænset til at omfatte ægtefællerne, eller om det også omfatter tredjemand.

44 I henhold til Domstolens faste praksis følger det såvel af kravene om en ensartet anvendelse af EU-retten som af lighedsprincippet, at en bestemmelse i EU-retten, som ikke indeholder nogen udtrykkelig henvisning til medlemsstaternes ret med henblik på at fastlægge dens betydning og rækkevidde, normalt skal undergives en selvstændig og ensartet fortolkning i hele Unionen, som skal søges under hensyntagen til bestemmelsens kontekst og formålet med den pågældende ordning (jf. i denne retning dom af 2.4.2009, A, C-523/07, EU:C:2009:225, præmis 34, og af 16.7.2009, Hadadi, C-168/08, EU:C:2009:474, præmis 38).

45 Eftersom artikel 3, stk. 1, litra a), femte og sjette led, i forordning nr. 2201/2003 ikke indeholder nogen udtrykkelig henvisning til medlemsstaternes ret med henblik på fastlæggelsen af rækkevidden af begrebet »sagsøgeren«, skal rækkevidden heraf fastlægges under hensyntagen til bestemmelsernes kontekst og forordningens formål.

46 For så vidt angår den kontekst, som artikel 3, stk. 1, litra a), femte og sjette led, i forordning nr. 2201/2003 indgår i, fremgår det af Domstolens praksis, at denne artikel indeholder flere værnetingsgrundlag, mellem hvilke der ikke er angivet nogen rangorden, og at de objektive kriterier, som er anført i denne artikel, udgør alternative valgmuligheder (jf. i denne retning dom af 16.7.2009, Hadadi, C-168/08, EU:C:2009:474, præmis 48).

47 Heraf følger, at det system for kompetencefordeling, som er indført ved forordning nr. 2201/2003 for spørgsmål vedrørende opløsning af ægteskab, ikke tilsigter at udelukke, at der samtidig er kompetence for flere retter. Den samtidige eksistens af flere kompetente retter er derimod udtrykkeligt forudsat, uden at der er angivet nogen rangorden mellem disse (dom af 16.7.2009, Hadadi, C-168/08, EU:C:2009:474, præmis 49).

48 Hvad angår de kriterier, som er opregnet i nævnte forordnings artikel 3, stk. 1, litra a), har Domstolen fastslået, at de på forskellige måder baserer sig på ægtefællernes sædvanlige opholdssted (dom af 16.7.2009, Hadadi, C-168/08, EU:C:2009:474, præmis 50).

49 Det følger af det ovenstående, at de kompetenceregler, der er fastsat i artikel 3 i forordning nr. 2201/2003, herunder reglerne i denne artikels stk. 1, litra a), femte og sjette led, er udformet med henblik på at beskytte ægtefællernes interesser.

50 En sådan fortolkning opfylder også det formål, som denne forordning forfølger, idet der hermed er indført fleksible regler vedrørende kompetencekonflikter for at tage hensyn til den frie bevægelighed for personer og ligeledes beskytte rettighederne for en ægtefælle, der har forladt det land, hvor ægtefællerne havde deres fælles sædvanlige opholdssted, samtidig med at det sikres, at der er en reel tilknytning mellem den berørte part og den medlemsstat, der udøver kompetencen (jf. i denne retning dom af 29.11.2007, Sundelind Lopez, C-68/07, EU:C:2007:740, præmis 26).

51 Heraf følger, at selv om en sag om omstødelse af ægteskab, som er anlagt af tredjemand, er omfattet af anvendelsesområdet for forordning nr. 2201/2003, er denne tredjemand bundet af de kompetenceregler, som er udformet til fordel for ægtefællerne. Denne fortolkning fratager i øvrigt ikke nævnte tredjemand adgangen til domstolsprøvelse, for så vidt som denne kan påberåbe sig andre værnetingsgrundlag, som er fastsat i denne forordnings artikel 3.

52 Heraf følger, at begrebet »sagsøgeren« som omhandlet i artikel 3, stk. 1, litra a), femte og sjette led, i forordning nr. 2201/2003 ikke omfatter andre personer end ægtefællerne.

53 På baggrund af ovenstående betragtninger skal det tredje præjudicielle spørgsmål besvares med, at artikel 3, stk. 1, litra a), femte og sjette led, i forordning nr. 2201/2003 skal fortolkes således, at en anden person end en af ægtefællerne, der anlægger sag om omstødelse af ægteskab, ikke kan påberåbe sig de værnetingsgrundlag, som er fastsat i disse bestemmelser.

Sagens omkostninger

54 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Anden Afdeling) for ret:

1) **Artikel 1, stk. 1, litra a), i Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 af 27. november 2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000 skal fortolkes således, at en sag om omstødelse af ægteskab, som er anlagt af tredjemand, efter at en af ægtefællerne er afgået ved døden, er omfattet af anvendelsesområdet for forordning nr. 2201/2003.**

2) **Artikel 3, stk. 1, litra a), femte og sjette led, i forordning nr. 2201/2003 skal fortolkes således, at en anden person end en af ægtefællerne, der anlægger sag om omstødelse af ægteskab, ikke kan påberåbe sig de værnetingsgrundlag, som er fastsat i disse bestemmelser.**

Underskrifter